

MONITOR AL POLITICII DE SECURITATE ȘI APARARE A REPUBLICII MOLDOVA

DECEMBRIE 2023

www.ape.md

INFOSECURITY

Republica Moldova va adera la Acordul privind Comitetul de coordonare SEDM

Guvernul Republicii Moldova a decis aderarea la Acordul privind Comitetul de coordonare în cadrul procesului reuniunilor miniștrilor apărării din Europa de Sud-Est (SEDM-CC).

SEDM este o inițiativă regională ce contribuie la consolidarea relațiilor de colaborare politico-militară și menținerea stabilității și securității în Europa de Sud-Est, prin promovarea cooperării regionale și a relațiilor de bună vecinătate, precum și consolidarea capacităților de apărare regională. SEDM-CC este responsabil de coordonarea, administrarea, propunerea, susținerea, supravegherea și implementarea tuturor activităților și inițiativelor lansate în cadrul SEDM, dar și elaborarea documentelor corespunzătoare, ce vor fi propuse spre aprobare miniștrilor care fac parte din această platformă. Republica Moldova a fost acceptată să participe la reuniunile Procesului SEDM în anul 2003, cu statut de observator.

La Chișinău s-a desfășurat reuniunea Inițiativei NATO de Consolidare a Capacităților de Apărare

Evenimentul, organizat de Ministerul Apărării, în comun cu Comitetul pentru Parteneriate și Securitate prin Cooperare (PCSC) al NATO, reunește reprezentanți din țările aliate și parteneri, responsabili de implementarea Inițiativei Consolidării Capacităților de Apărare (DCBI), precum și statele beneficiare ale acestui mecanism de cooperare. Reuniunea are ca scop abordarea stadiului actual al realizării proiectelor prevăzute în cadrul inițiativei, identificarea modalităților de îmbunătățire a procesului, dar și sincronizarea eforturilor naționale și internaționale la acest capitol pentru a spori securitatea internațională. Republica Moldova s-a alăturat Inițiativei DCBI în anul 2015. Documentul prevede, în prezent, sporirea cooperării în vederea fortificării rezilienței instituțiilor naționale față de noile provocări și combaterii amenințărilor hibride, inclusiv promovarea comunicării strategice și diplomației publice pentru combaterea dezinformării.

Echipamente recepționate de Armata Națională prin intermediul Instrumentului European pentru Pace

Armata Națională a recepționat un nou lot de echipament din partea Uniunii Europene în cadrul Instrumentului European pentru Pace (EPF). Acesta va fi utilizat în asigurarea unei activități eficiente a subdiviziunilor de geniu și medicale ale Armatei Naționale. Sprijinul are ca scop sporirea capacităților de apărare ale țării, prin asigurarea Armatei Naționale cu echipament medical, de geniu, logistic, comunicații tactice, supraveghere aeriană, comandă și control, mobilitate și apărare cibernetică. Ministrul Apărării Anatolie Nosatîi a transmis grațitudine actorilor care sunt implicați în implementarea celorlalte proiecte desfășurate în contextul EPF, destinate pentru dezvoltarea capacităților de apărare a țării și sporirea rezilienței naționale la amenințările hibride.

Lansarea sistemului special de comunicații TETRA

Ministerul Afacerilor Interne a lansat Sistemul special de comunicații TETRA, un proiect care va permite efectuarea rapidă a schimbului de date în prevenirea și combaterea criminalității transfrontaliere. Acest proiect face parte din eforturile de a moderniza domeniul afacerilor interne și apărării. Modernizarea sistemului TETRA va aduce îmbunătățiri semnificative în termeni de capacitate, acoperire și securitate a datelor. Proiectul va extinde rețeaua existentă de comunicații a forțelor de ordine din Republica Moldova pe teritoriul întregii țări, în scopul asigurării autorităților moldovenești cu cele mai eficiente, fiabile și sigure capacități de comunicații. Această rețea de comunicare va sprijini toate autoritățile din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, Poliția de Frontieră, forțele de ordine și serviciile de urgență.

✓ Noua Strategie a securității naționale a fost aprobată de Parlament

Proiectul de hotărâre pentru aprobarea Strategiei securității naționale a Republicii Moldova a fost adoptat la 15 decembrie. Noua Strategie are drept obiective creșterea capacității statului de a preveni și de a contracara materializarea riscurilor la adresa securității naționale, precum și de a asigura procesul de integrare europeană și cooperare cu statele partenere. Printre obiectivele de securitate incluse în document se regăsesc consolidarea, dezvoltarea și modernizarea sistemului național de apărare pentru garantarea suveranității și integrității țării; creșterea rezilienței naționale la amenințările hibride și fortificarea culturii de securitate; întărirea instituțiilor și consolidarea mecanismelor de combatere a corupției; extinderea parteneriatelor strategice cu UE, România, SUA, NATO și colaborarea la nivel internațional pentru securitate și stabilitate etc. Strategia de securitate națională a Republicii Moldova va fi adoptată pentru o perioadă de șase ani. Documentul va sta la baza elaborării, completării și modificării legilor și altor acte normative în domeniul securității și apărării naționale. Consiliul Suprem de Securitate va monitoriza și va coordona aplicarea unitară a strategiei.

✓ Îmbunătățirea schimbului de informații între autoritățile din Moldova și România

Schimbul de informații dintre autoritățile de aplicare a legii din Republica Moldova și România va fi făcut într-un timp record, iar capacitatea de reacție a autorităților în situații de urgență va fi îmbunătățită simțitor, datorită finalizării cu succes a proiectului „INFRASTRUCTURA DE COMUNICAȚII” – COMINF. Astfel, prin extinderea capacităților de comunicații și îmbunătățirea schimbului de informații, autoritățile de aplicare a legii din cele două țări vor beneficia de o cooperare securizată și eficientă în gestionarea situațiilor de urgență și a altor provocări transfrontaliere. Totodată, au fost achiziționate 4 centre de comunicații mobile, care au permis extinderea ariei de acoperire cu servicii de comunicații. COMINF a fost înființat Centrul de Cooperare Polițienească Transfrontalieră din orașul Lipcani.

✓ Un sistem de supraveghere aeriană a fost recepționat de Armata Națională

Radarul pentru supraveghere aeriană a fost achiziționat din bugetul național de apărare, prin intermediul companiei franceze „THALES”, care a asigurat sprijinul informațional și logistic. Achiziționarea sistemului de supraveghere aeriană vine în contextul consolidării capacităților de apărare ale țării și modernizării Armatei Naționale. Ministrul Apărării Anatolie Nosatîi a subliniat importanța echipamentului pentru consolidarea securității naționale, în special în contextul incidentelor de încălcare a spațiului aerian al țării. Acest sistem, care va asigura monitorizarea întregului spațiu aerian al țării, va completa seria de măsuri întreprinse în scopul dotării, la standarde internaționale, a Armatei Naționale.

PRINCIPALELE TENDINȚE ȘI RISCURI ALE SECURITĂȚII NAȚIONALE A REPUBLICII MOLDOVA

- Natalia STERCUL, Nicoleta ADAM, Asociația pentru Politica Externă

Bugetul de stat pentru anul 2024, aprobat în luna decembrie, prevede o majorare a bugetului pentru sectorul apărării, astfel încât acesta va ajunge la aproape 2 miliarde de lei. Cu toate acestea, cifra încă este una insuficientă pentru cerințele de modernizare a forțelor armate conform standardelor internaționale. Ministerul Apărării afirmă că pentru a atinge un nivel adecvat de modernizare, este necesar ca bugetul pentru apărare să reprezinte cam 1-2% din PIB, pe când actualmente acesta include circa 0,65%.

Respectiv, suma alocată este cu 3 miliarde de lei mai mică decât necesarul anual al Republicii Moldova care ar facea-o să scape de armamentul sovietic și să dezvolte Armata Națională conform standardelor internaționale. Alocările pentru asigurarea securității sociale a statului vor reprezenta 26,1% din cheltuielile bugetului de stat în anul 2024, iar ordinea publică și securitatea națională – 7,9%.

La începutul lunii decembrie, pe un canal de telegram au fost distribuite mesaje cu amenințări în adresa mai multor instituții de învățământ din Chișinău. Unele mesaje erau însoțite de imagini cu arme. Oamenii legii au îndemnat părinții și copiii să-și păstreze calmul, menționând că acțiunea are ca scop crearea panicii în societate. Aceștia mai spun că fotografiile postate pe canalul de telegram sunt vechi și în prezent se lucrează la elucidarea persoanelor care stau în spatele acestui canal de telegram. Poliția a calificat aceste acțiuni drept un “atac hibrid, menit să debusoleze cetățenii și să creeze panică în societate”.

Serviciul de Informații și Securitate s-a autosesizat pe marginea acestui caz, menționând că fotografiile postate cu scop de amenințare au fost preluate de pe rețelele de socializare rusești. Direcția generală Educație, Tineret și Sport a primăriei capitalei a convocat o ședință cu toți directorii instituțiilor școlare. În cadrul acesteia s-a accentuat necesitatea de a nu crea panică în rândul elevilor și părinților, inclusiv prin implicarea psihologilor școlari. Canalul de telegram a fost ulterior blocat de autoritățile competente. Președintele Parlamentului Igor Grosu a calificat aceste amenințări drept “opera Federației Ruse”. Șeful Legislativului afirmă că aplicația Telegram este „instrumentul preferat al Federației Ruse ca să lanseze și să perturbe situația din Republica Moldova”. În ciuda faptului că nu a fost confirmat cine stă în spatele acestor amenințări, astfel de mesaje creează îngrijorări cu privire la siguranța elevilor în instituțiile de învățământ. De asemenea, prin răspândirea acestor mesaje se accentuează vulnerabilitatea spațiului informațional din țară și necesitatea unor reglementări mai dure privind protecția mediului online.

 Aprobarea noii Strategii a Securității Naționale de Parlamentul Republicii Moldova vine să înlocuiască ultimul document aflat în vigoare din 2011, fiind astfel învechit și neactual. Adoptarea Strategiei este necesară în contextul geopolitic actual, care este caracterizat de instabilitate și imprevizibilitate. În context, noua Strategie are drept obiective creșterea capacității statului de a preveni și de a contracara riscurile la adresa securității naționale, precum și de a asigura procesul de integrare europeană și cooperare cu statele partenere. Documentul definește viziunea strategică în materie de securitate pe o perioadă de 6 ani, identificând principalele riscuri și amenințări la adresa securității naționale a Republicii Moldova, precum și stabilind niște direcții prioritare de acțiune în domeniile de securitate. Totodată, în document se evidențiază că, în prezent, războiul Federației Ruse în Ucraina are implicații grave asupra securității naționale a Republicii Moldova, inclusiv în domeniile economic, financiar, energetic și al ordinii publice. Respectiv, documentul nou aprobat va sta la baza elaborării ulterioare a altor strategii sectoriale și completării cadrului normativ în domeniul securității și apărării. Consiliul Suprem de Securitate va monitoriza și va coordona aplicarea unitară a Strategiei. Adoptarea noii Strategii este o dovadă a înțelegerii necesității de a acorda o atenție deosebită sectorului de securitate, care a fost oarecum ignorat pe parcursul ultimilor ani, însă a revenit în vizorul opiniei publice odată cu intensificarea riscurilor de securitate în contextul noilor reconfigurări geopolitice.

 La sfârșitul lunii decembrie, cabinetul de miniștri a aprobat crearea Agenției Naționale pentru Securitate Cibernetică, cu scopul de a spori nivelul de siguranță al cetățenilor și al instituțiilor publice și private. Noua instituție se va concentra pe implementarea politicilor în domeniul securității cibernetice, protecția infrastructurii informaționale critice, implementarea unui mecanism obligatoriu de raportare a incidentelor cibernetice, precum și supravegherea respectării de către furnizorii de servicii a prevederilor în materie de securitate cibernetică. Crearea Agenției pentru Securitate Cibernetică este binevenită în contextul riscurilor tot mai acute față de securitatea cibernetică a țării, în special a atacurilor cibernetice la adresa paginilor oficiale a instituțiilor statului. De asemenea, în cadrul Agenției va fi formată o echipă de răspuns la incidentele cibernetice la nivel național și va fi instituit un punct național unic de contact, care să asigure interacțiunea autorităților și a instituțiilor publice naționale cu autoritățile similare din alte state.

 Securitatea energetică rămâne a fi o prioritate a autorităților Republicii Moldova, astfel încât asistența financiară suplimentară va fi facilitată de către Guvernul Norvegiei și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) pentru realizarea proiectului „Securitatea furnizării gazelor naturale”. Astfel, Guvernul Norvegiei va oferi, prin intermediul Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare, un grant în valoare de 34 milioane de euro. Totodată, BERD va acorda un împrumut în valoare de 165 milioane de euro. Resursele financiare vor fi utilizate atât pentru achiziționarea rezervelor de gaze naturale, cât și pentru diversificarea surselor. În calitate de beneficiari ai proiectului vor fi toți consumatorii de gaze naturale din Republica Moldova. Proiectul va fi implementat prin va fi implementat prin intermediul S.A. „Energocom”, care va achiziționa și va stoca gazele naturale în depozitele subterane din țările vecine în perioada caldă a anului, când prețul la gazele naturale este redus.

DINAMICI DE SECURITATE LA NORDUL ȚĂRII

• Victor GAIDEEC, NordNews

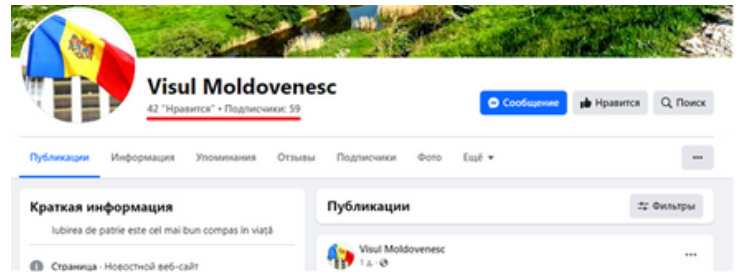

Promovarea intereselor oligarhului fugar Ilan Șor pe rețelele sociale

Interesele oligarhului fugar Ilan Șor și ale echipei sale continuă să fie promovate pe rețelele de socializare. Există un număr mare de grupuri diferite create pe Facebook care postează despre proiectele sale de succes și apoi realizează o distribuție mai largă prin publicitate. Acest lucru se vede clar în exemplul grupului Visul Moldovenesc (<https://www.facebook.com/profile.php?id=100083287283479>), care avea la 17 decembrie doar 59 de abonați.

Cu toate acestea, acum numărul de aprecieri la multe dintre postările despre „faptele bune” ale lui Șor depășește cifra de o mie. Astfel de grupuri acoperă activitățile echipei lui Șor în toată țara, din Găgăuzia până la nord. Astfel, una dintre postări vorbește despre un cadou și promisiuni pentru un sat din raionul Șoldănești:

„Cadou de Revelion pentru satul Răspopeni. Echipa lui Ilan Șor a pregătit un cadou special pentru locuitorii satului. În sfârșit, o platformă unde oamenii se pot aduna pentru vacanțe sau pot petrece timpul liber cu familia și prietenii! Echipa lui Șor continuă să aducă bucurie și să îmbunătățească viața cetățenilor obișnuiți. În 2024, este planificată construirea unui teren de sport în care să fie create toate condițiile necesare pentru a juca fotbal, volei, baschet și alte tipuri de sport.”

Cooperare emergentă între Primăria din Bălți și Ilan Șor

Anastasia Svetlicinîi, liderul fracțiunii partidului „Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei” afiliată lui Șor, care a intrat în consiliul municipal Bălți, a anunțat începerea implementării proiectelor sale la Bălți în urma negocierilor cu primăria:

„Am început să punem în aplicare planul echipei noastre. După atente analize tehnice și coordonare cu Primăria din Bălți, avem plăcerea să vă anunțăm începerea instalării iluminatului festiv pe strada Decebal. Mulțumiri primăriei municipiului Bălți pentru cooperare promptă și sprijin complet!”

Însuși oligarhul fugar a mulțumit Primăriei din Bălți, după cum arată pe pagina partidului Șor:

„Politicianul și omul de afaceri Ilan Șor salută deschiderea primarului capitalei de la nord, Alexandr Petcov, către cooperarea cu echipa sa și spune că Bălțiul poate deveni al doilea Orhei în ceea ce privește dezvoltarea și modernizarea. El a declarat acest lucru în timpul unei transmisiuni în direct pe pagina sa de rețea socială.” Acest lucru ridică amenințarea creării unei coaliții între Renato Usatîi și Ilan Șor.

Problema limbii rămâne un subiect fierbinte

Decizia Guvernului de a aproba proiectul de modificări legislative, potrivit căruia legile nu vor fi traduse în limba rusă de către Monitorul Oficial, a provocat nemulțumiri în rândul populației de limbă rusă, inclusiv în nordul țării. Astfel, știrea din 1 decembrie (de pe canalul de telegram „Bălți Online”, care relatează că Marina Tauber s-a opus acestei inițiative, a fost susținută de majoritatea covârșitoare a celor care au reacționat. (https://t.me/balti_onlinechat/185989)

„Guvernul numește asta o dorință de a participa la procesele democratice. De fapt, aceasta este o altă încălcare a drepturilor vorbitorilor de limbă rusă”, nu a ratat șansa de a stârni sentimente antiguvernamentale pe subiectul încălcării drepturilor populației de limbă rusă.

„Rumânoizi idioți, se vor confrunta cu aceeași soartă ca și Ucraina”, a scris unul dintre comentarii postării.

Собираются сделать так, что Monitorul Oficial больше не будет переводиться на русский. Вся документация и законопроекты будут готовиться только на государственном. Правительство называет это стремлением к участию в демократических процессах. На деле же это очередное ущемление русскоговорящих.
Как теперь быть русскоязычному населению Бельца? А есть еще и Гагаузия с Приднестровьем, где русский язык знают гораздо больше, чем государственный! Это очередная попытка расколоть наше общество и очередное бездумное решение наших властей”, - написала в социальных сетях Марина Таубер.

👍 87 🗨️ 10 ❤️ 6 🍌 2 😂 2 👁️ 3117 ⭐ 11:22

Răspândirea continuă a falsurilor și dispersarea sentimentelor anti-ucrainene

Canalul de telegram „Bălți Online” continuă să alimenteze sentimentele anti-ucrainene, publicând doar știri negative legate de țara vecină. În plus, el răspândește și falsuri. Așa că la 1 decembrie au fost publicate 3 știri (https://t.me/balti_onlinechat/185956, https://t.me/balti_online/9787, https://t.me/balti_online/9788), care relatează că Ruslan Ștefanciuc, președintele Radei Supreme a Ucrainei, a ajuns la Bălți și că, de dragul vizitei sale, drumurile au fost blocate, creând neplăceri proprietarilor de mașini. „În traficul din sens opus, poliția a lovit șoferii moldoveni – așa a fost dus astăzi la Bălți președintele Radei Supreme a Ucrainei, Ruslan Ștefanciuc”, a informat canalul de telegram.

Reprezentanții Ambasadei Ucrainei în Republica Moldova, ai Consulatului Ucrainei la Bălți, precum și ai primăriei locale, nu știau nimic despre vizita lui Ștefanciuc în oraș. Desigur, canalul de telegram nu a negat ulterior informațiile, ceea ce a făcut posibilă colectarea de comentarii de la abonații furioși.

DINAMICI DE SECURITATE UTA GAGAUZIA

- Snejana CALEDJI, Igor GUSEINOV, Centrul «Pro-Europa» Comrat

Găgăuzia își suspendă participarea la grupul de lucru permanent pentru asigurarea unui mecanism de cooperare între Parlamentul Republicii Moldova și Adunarea Populară a Găgăuziei

✓ Un eveniment semnificativ în viața politică a Găgăuziei a avut loc la 12 decembrie 2023, când Adunarea Populară a decis suspendarea activităților în cadrul grupului de lucru permanent pentru asigurarea unui mecanism de cooperare între Parlamentul Republicii Moldova și Adunarea Populară a Găgăuziei, care lucrează din 2015 la separarea puterilor între autoritățile centrale și regionale. Decizia a fost susținută de 17 deputați, 11 s-au împotrivit, iar 2 s-au abținut de la vot. Luarea acestei decizii are în mod clar implicații semnificative pentru autonomie și poate duce la rezultate negative. Motivul acestui demers a fost presupusa ignorare a poziției Găgăuziei de către autoritățile centrale, ceea ce a dus la anularea acordurilor încheiate anterior.

✓ Este important de menționat că nu toți deputații Adunării Populare au susținut această decizie. Există îngrijorări cu privire la posibile consecințe negative, în condițiile în care grupul de lucru a fost singurul canal oficial de comunicare cu centrul, iar suspendarea acestuia ar putea izola Găgăuzia la nivel politic. Decizia Găgăuziei poate fi o încercare de a face presiuni asupra autorităților centrale din diverse grupuri politice, inclusiv pe cele asociate politicianului condamnat Ilan Șor. De asemenea, este posibil ca această acțiune să fie o continuare a politicii de destabilizare care vizează înrăutățirea relațiilor din interiorul țării și din UTA Găgăuzia.

✓ Decizia autorităților autonomiei, luată cu atâta hotărâre, prezintă riscul unor consecințe grave. În primul rând, suspendarea dialogului cu autoritățile centrale ar putea duce la o deteriorare a relațiilor cu Moldova. În al doilea rând, acest lucru ar putea provoca destabilizare chiar în Găgăuzia, unde există deja relații tensionate între diferite forțe politice. Cel mai probabil, această decizie creează o nouă etapă de izolare politică și diplomatică a Găgăuziei.

STOP FAKE NEWS

✓ *StopFake*

În perioada actuală, în contextul unei situații economice dificile în regiune, unele surse de informare și-au sporit influența asupra opiniei publice prin utilizarea mecanismelor de manipulare și propagandă. În urma monitorizării acestora, au fost înregistrate cazuri repetate de manipulare a opiniei publice de către reprezentanți ai diferitelor formațiuni politice, în timp ce dezinformarea este destul de răspândită pe unele portaluri media și canale de telegram ale politicianilor. Se organizează și anumite platforme politice de opoziție, care servesc ca instrument de răspândire a manipulărilor și falsurilor nu doar la nivel regional, ci în toată țara.

✓ Un domeniu larg de răspândire a manipulării și a informațiilor false este situația politică din regiune. Astfel, la sfârșitul lunii noiembrie, fosta bașcană a Găgăuziei a anunțat lansarea asociației obștești „Platforma Moldova”, care va participa în politica țării la nivel național. Ea a vorbit despre acest lucru la o conferință de presă, după ce a acuzat partidul de guvernământ de politici nedemocratice și ineficiente. „Platforma ar trebui să ne unească după ce actualul guvern ne-a împărțit în buni și răi”, a spus fosta bașcană.

✓ Ea crede că „după 18 ani de carieră în politică” are competența necesară unui lider „capabil să unească în jurul ei oameni cinstiti și adevărați patrioți.”
<https://newsmaker.md/rus/novosti/vlah-obyavila-o-zapuske-obschestvennoy-assotsiatsii-platforma-moldova-prishlo-vremya-mobilizovatsya/>

- ✔ La începutul lunii decembrie, pe Gagauzportal și gagauzia24.info a fost publicat un articol cu titlul „Un nou proiect de lege în Moldova: documentele nu vor mai fi traduse în limba rusă”. Ambele articole notează că Ministerul Justiției propune un set de modificări ale legislației naționale pentru a elimina obligația de a traduce o serie de documente în limba rusă. De altfel, modificările, care încă nu au intrat în vigoare, prevăd că legile vor fi publicate în Monitorul Oficial doar în limba română, întrucât această platformă este de natură juridică, iar legile își pierd forța juridică la traducere. Iar în versiunea rusă, legile și documentele vor continua să fie publicate pe site-ul legis.md.
- ✔ Totuși, un utilizator de Facebook din Găgăuzia a publicat o captură de ecran cu titlul articolului de pe Gagauzportal, după care, în comentariile de sub postarea sa, a precizat că această lege ar viza „în mod specific Găgăuzia”. Prin mai multe comentarii ale altor utilizatori, autorul postării sugerează din nou că modificările aduse legii sunt îndreptate împotriva locuitorilor din Găgăuzia. La conversație s-a alăturat și unul dintre activiștii găgăuzi. El a afirmat că „inacțiunea criminală” a politicianilor găgăuzi care nu răspund acestei situații va duce la „distrugerea Găgăuziei”. Aceasta este încă o confirmare a faptului că aceste tipuri de titluri și comentarii manipulative influențează opinia publică într-un mod negativ. <https://stopfals.md/ru/article/feik-vlasti-prinyali-popravki-ushemlyayushie-gagauzov-i-russkogovoryashikh-180878>
- ✔ La sfârșitul lunii noiembrie, secretarul executiv al platformei Uniunea Populară, Veaceslav Perju, a declarat că majoritatea covârșitoare a cetățenilor țării noastre sunt în favoarea aderării la Uniunea Eurasiatică, și nu la Uniunea Europeană. El a declarat acest lucru într-un interviu pentru Sputnik în limba rusă, publicat pe 16 noiembrie. Aceasta este o afirmație falsă, iar sondajele de opinie publică arată contrariul. Potrivit majorității covârșitoare a sondajelor de opinie publică realizate și publicate în ultimii ani în Republica Moldova, ideea aderării la Uniunea Europeană se bucură de sprijinul majorității cetățenilor.
- ✔ Astfel, sondajul „Percepția cetățenilor asupra procesului de integrare europeană a Republicii Moldova”, realizat de Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE) în colaborare cu CBS-AXA și publicat la 11 iulie 2023, a arătat că 59,2% dintre cetățeni susțin aderarea Moldovei la UE, iar dacă s-ar organiza un referendum pe această temă, 55,4% dintre cetățeni ar vota „pentru”, iar 30,6% ar vota „împotriva”.
Diverse tipuri de falsuri sunt adesea folosite de mass-media afiliate pentru a manipula cu informații sau pentru a crea situații false. Este important ca cetățenii să fie conștienți de aceste tipuri de instrumente de dezinformare și să fie vigilenți atunci când evaluează publicațiile și declarațiile anumitor politicieni și personalități celebre pentru autenticitatea lor.

DINAMICI DE SECURITATE ÎN REGIUNEA TRANSNISTREANĂ ȘI LOCALITĂȚILE ZONEI DE SECURITATE

- Vitalie GUȚU, Zona de Securitate

Cele mai presante probleme de securitate în luna noiembrie 2023

- ✓ Trei deputați ai grupului parlamentar din partea Blocului Comuniștilor și Socialiștilor (BCS) din forul legiuitor al Republicii Moldova, Adrian Albu, Grigore Novac și Constantin Starîș, alături de președintele așa numitului parlament din regiunea transnistreană, Alexandr Korshunov, au discutat la Moscova despre „intensificarea cooperării interparlamentare între partidele din țările CSI”. Deputații BCS au stat umăr la umăr cu reprezentantul pretinsului legislativ de la Tiraspol în timp ce acesta solicita un mecanism de apărare pentru locuitorii regiunii în contextul unor pretinse amenințări legate de aprobarea normelor la codul penal privind separatismul de către autoritățile constituționale. Deși Korshunov urma să prenotifice și să obțină permisiunea Biroului politici de reintegrare pentru deplasarea sa, așa cum prevede mecanismul introdus de autoritățile constituționale în august 2022 pentru deplasările de serviciu a reprezentanților regimului separatist, acest lucru nu s-a întâmplat. Într-un răspuns pentru redacția Zona de Securitate, Biroul politici de reintegrare precizează că nu există o prenotificare de deplasare de serviciu a cetățeanului Alexandr Korshunov și că la traversarea frontierei, acesta a pretins că se deplasează la Moscova într-o călătorie privată.
- ✓ Activistul din regiunea transnistreană Victor Pleșcanov, prima persoană condamnată de regimul de la Tiraspol pentru arborarea drapelului Ucrainei și condamnarea invaziei ruse în Ucraina, ar fi fost diagnosticat cu cancer, după un control medical efectuat în penitenciarul în care este ilegal deținut. În acest context, Asociația Promo-LEX și organizația „Contribuție la o justiție eficientă” din regiunea transnistreană fac apel pentru eliberarea acestuia, în regim de urgență, din închisoarea nr. 3 din Tiraspol. Zona de Securitate a discutat cu soția lui Pleșcanov, Oxana Lopusneak, care ne-a povestit că soțul ei a fost diagnosticat, deși nu s-a adresat cu dureri abdominale sau cereri de a fi examinat medical. De remarcat că activistul a fost informat despre posibilul diagnostic la câteva ore după ce i-a fost adus la cunoștință că cererea sa de „amnistie” adresată pretinsului președinte din regiune Vadim Krasnoselski a fost respinsă.

Măsurile luate de autoritățile locale pentru menținerea securității în regiune

Mediatorii și observatorii procesului de negocieri, partenerii de dezvoltare ai Republicii Moldova, inclusiv Misiunea OSCE în Moldova și Comitetul Internațional al Crucii Roșii, au fost sesizați pentru a influența Tiraspolul să-l pună în libertate pe Victor Pleșcanov, dar și pentru a interveni operativ cu sprijinul necesar în vederea asigurării accesului medicilor calificați independenți pentru evaluarea stării de sănătate a persoanei vizate și acordării asistenței medicale corespunzătoare. Biroul va monitoriza în continuare cazul cetățeanului Victor Pleșcanov, urmând a fi menținută în acest sens conlucrarea cu autoritățile de resort ale statului, asociațiile obștești, misiunile diplomatice și organizațiile internaționale care gestionează componenta drepturilor omului în Republica Moldova.

Guvernul a aprobat modificări la Hotărârea Guvernului nr. 815/2005 cu privire la regularizarea traficului de mărfuri și servicii ce constituie obiectul activității de comerț exterior a agenților economici din regiunea transnistreană, precum și furnizarea de către aceștia a rețelelor și a serviciilor de comunicații electronice.

Scopul modificărilor operate este asigurarea securității aprovizionării cu resurse energetice atât a consumatorilor din partea stângă cât și din partea dreaptă a Nistrului și neadmiterea blocării procesului de licențiere a activităților din sectoarele energeticii, prin instituirea unui mecanism provizoriu de licențiere a agenților economici din regiunea transnistreană, până la identificarea și aprobarea mecanismelor necesare pentru asigurarea reglementării și controlului participanților la piețele energetice.

Guvernul a aprobat desemnarea lui Sergiu Golovaci în calitate de conducător al delegației Republicii Moldova în Comisia Unificată de Control, dar și numirea lui Mihail Vodă în calitate de membru în componența delegației. Scopul acestor modificări este de a consolida capacitățile delegației Republicii Moldova în Comisia Unificată de Control în ceea ce privește coordonarea aspectelor de menținere a păcii în procesul de reglementare transnistreană. Pe lângă delegația Chișinăului, Comisia Unificată de Control include reprezentanți ai Federației Ruse, Ucrainei, Misiunii OSCE și regiunii transnistrene. În acest sens, obiectivul delegației noastre va rămâne în continuare orientat spre promovarea intereselor statului în procesul pașnic de reglementare transnistreană și spre soluționarea problemelor ce țin de asigurarea siguranței cetățenilor, a păcii și a ordinii de drept în Zona de Securitate.

Activitățile structurilor internaționale în vederea menținerii securității în regiune:

Guvernul a aprobat modificări la Hotărârea Guvernului nr. 815/2005 cu privire la regularizarea traficului de mărfuri și servicii ce constituie obiectul activității de comerț exterior a agenților economici din regiunea transnistreană, precum și furnizarea de către aceștia a rețelelor și a serviciilor de comunicații electronice. Scopul modificărilor operate este asigurarea securității aprovizionării cu resurse energetice atât a consumatorilor din partea stângă cât și din partea dreaptă a Nistrului și neadmiterea blocării procesului de licențiere a activităților din sectoarele energeticii, prin instituirea unui mecanism provizoriu de licențiere a agenților economici din regiunea transnistreană, până la identificarea și aprobarea mecanismelor necesare pentru asigurarea reglementării și controlului participanților la piețele energetice.

Guvernul a aprobat desemnarea lui Sergiu Golovaci în calitate de conducător al delegației Republicii Moldova în Comisia Unificată de Control, dar și numirea lui Mihail Vodă în calitate de membru în componența delegației. Scopul acestor modificări este de a consolida capacitățile delegației Republicii Moldova în Comisia Unificată de Control în ceea ce privește coordonarea aspectelor de menținere a păcii în procesul de reglementare transnistreană. Pe lângă delegația Chișinăului, Comisia Unificată de Control include reprezentanți ai Federației Ruse, Ucrainei, Misiunii OSCE și regiunii transnistrene. În acest sens, obiectivul delegației noastre va rămâne în continuare orientat spre promovarea intereselor statului în procesul pașnic de reglementare transnistreană și spre soluționarea problemelor ce țin de asigurarea siguranței cetățenilor, a păcii și a ordinii de drept în Zona de Securitate.

Procesul de reintegrare

Vicepremierul pentru reintegrare Oleg Serebrian a avut o întrevedere de lucru cu directorul Serviciului Instrumente de Politică Externă al Comisiei Europene, dl Peter M.Wagner, însoțit de șeful Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova, dl Janis Mazeiks. În cadrul întrevederii a avut loc un schimb de opinii privind principalele evoluții în dosarul reglementării transnistrene, inclusiv din perspectiva situației regionale de securitate, care este în continuă schimbare și a provocărilor multiple la adresa stabilității în zona Mării Negre. Situația din Zona de Securitate în condițiile prelungirii războiului din Ucraina la fel a fost abordată de către interlocutori. În această privință, vicepremierul moldovean a informat despre acțiunile realizate de către autoritățile naționale și a evidențiat provocările care necesită o atenție deosebită și reacții adecvate. Vicepremierul Oleg Serebrian a remarcat rolul substanțial al oportunităților și al proiectelor de asistență oferite Republicii Moldova în procesul de integrare europeană, care aduc o valoare adăugată în avansarea procesului de reintegrare a țării. Interlocutorii au reiterat importanța coordonării permanente a activităților și a abordărilor pe aspecte de interes reciproc.

Cazuri de amenințări hibride, atacuri, potențiale pericole hibride, incidente de dezinformare și știri false

✓ Acuzarea Chișinăului că a provocat o „catastrofă umanitară”

Tiraspolul acuză Chișinăul că a provocat o „catastrofă umanitară” - ce este în neregulă cu aceste declarații. Toată toamna, așa-zisele autorități transnistrene și mass-media au scris și au vorbit despre o „criză umanitară” din cauza Moldovei, acuzând Chișinăul că este „pentru tuberculoză” și limitează aprovizionarea cu medicamente. Am verificat aceste afirmații.

✓ Import de medicamente

„Problemele importului de medicamente sunt relevante și, desigur, acest lucru provoacă costuri umanitare, o criză umanitară”, a spus așa-numitul ministru al Afacerilor Externe al regiunii, Vitali Ignatiev.

Mai mult, așa-zisul ministru s-a plâns că Republica Moldova are un registru prea mic de medicamente și trebuie extins. După începerea războiului, Ucraina a închis punctul de control de la granița cu regiunea transnistreană. Anterior, majoritatea medicamentelor din regiune erau importate de acolo. Acum distribuitorii trebuie să facă toate acestea prin vama moldovenească și, prin urmare, să respecte legislația națională. Pentru a importa medicamente în Moldova trebuie să obțineți o licență de la Agenția Medicamentului. În Moldova există într-adevăr un Registrul Național al Medicamentelor Înregistrate, aceste medicamente au voie să fie importate în țara noastră. Sunt aproximativ cinci mii de titluri. Adică, dacă o companie a primit licență, poate importa medicamente din această listă.

În martie anul trecut, Comisia de Urgență a Moldovei, pentru a facilita importul de medicamente în regiunea transnistreană, a permis distribuitorilor din regiune să importe medicamente salvatoare neînregistrate. Ministerul Sănătății ține o listă cu astfel de medicamente. Mai sunt vreo cinci sute de titluri. Numai că nu au vorbit despre asta la Tiraspol. „În consecință, distribuitorii pridenstrovieni se află chiar într-o situație mai favorabilă, deoarece pot importa medicamente neînregistrate dacă sunt din categoria vitală.

În acest moment, din punct de vedere cantitativ și nomenclator, în Transnistria sunt chiar mai multe medicamente decât în Moldova”, a declarat pentru zonadesecuritate.md Dragoș Guțu, directorul Agenției Medicamentului.

După cum ni s-a spus de către Agenția Medicamentului, în regiune sunt 8 distribuitori de medicamente. Au licență farmaceutică eliberată de Agenție. Înainte de a importa, ei depun o cerere online și în termen de 10 zile, dar de obicei mai devreme, primesc autorizație de import. Schema este aceeași pentru firmele de pe ambele maluri ale Nistrului. După cum am reușit să aflăm, nu există restricții privind furnizarea de medicamente. Moldova nu blochează nimic și chiar mai multe medicamente pot fi importate în stânga decât în dreapta.

✓ Consumabile pentru aparate cu raze X

„Chișinău pentru tuberculoză” - cu acest titlu postul de televiziune din stânga Nistrului TSV a publicat un raport conform căruia Moldova nu permite un aparat cu raze X pentru dispensarul de tuberculoză. Întregul raport, ca și titlul său, este plin de manipulări despre cum se presupune că Chișinăului nu îi pasă de viața oamenilor.

Moldova are o Agenție pentru Reglementarea Activităților Nucleare și Radiologice. Emite autorizații și certificate de securitate. „Radiatiile ionizante sunt folosite ca ultimă soluție. Adică așa-numita cultură a siguranței radiațiilor. Pentru asta se face. Acest lucru se face pentru a preveni posibilitatea radiațiilor nejustificate nu numai a pacienților, ci și a personalului”, ne-a declarat Ionel Bălan, directorul Agenției Naționale de Reglementare a Activităților Nucleare și Radiologice.

Care este procedura de import? Distribuitorul primește permisiunea de a importa. Dar are dreptul de a importa echipamente cu raze X doar persoanelor autorizate. Pentru a obține autorizația, trebuie să contactați Agenția și să furnizați documentele solicitate de Agenție. Și apoi reprezentanții Agenției merg pe site și verifică personal totul.

„Ceea ce pot scrie în aceste documente este tot ce vor. Trebuie să vedem că aceasta corespunde de fapt cu realitatea. Aceasta se numește misiune evaluativă în teritoriu. Și după aceea, dacă totul este în regulă, întocmim un raport de evaluare în care să reiasă că totul este în regulă și pot depune documente pentru a obține autorizație”, spune Balan.

„Reprezentanții OMS și OSCE vor fi invitați în Transnistria pentru a vedea la fața locului că pacienții chiar au nevoie de dispozitiv”, spune jurnalistul TSV în raport.

În același timp, ei refuză să permită experților moldoveni să intre în Transnistria. Un comision de la Agenție va veni pe site și va verifica totul. Și dacă nu sunt probleme, va permite importul unui aparat cu raze X. De ce să inviți pe OMS? Se vorbește atât de mult în regiunea transnistreană, încât Chișinăului nu-i pasă de locuitorii săi și de sănătatea lor. Dar în loc să îndeplinească cerințele legii și să aibă cu adevărat grijă de locuitori, pentru că radiațiile ionizante pot fi periculoase, autoritățile locale preferă să politizeze acest subiect. În loc să permită Chișinăului să inspecteze, ei cheamă experții OMS și OSCE să facă presiuni asupra Chișinăului oficial. Aceasta este manipulare. În același timp, după cum a raportat OSCE la jumătatea lunii noiembrie, medicii din regiunea transnistreană urmează cursuri de perfecționare în limba rusă la Chișinău. Adică pentru medici și lucrătorii spitalului nu este nicio problemă să studieze la Chișinău.

Chișinăul, la rândul său, organizează cursuri în limba rusă și oferă acces medicilor din toată țara, inclusiv din stânga Nistrului. Dar autoritățile regionale continuă să vorbească despre rusofobie, discriminare și restricții din partea Chișinăului. Dar acestea rămân doar declarații politice, nimic mai mult.

Asociația pentru Politică Externă (APE) este o organizație neguvernamentală angajată în susținerea procesului de integrare a Republicii Moldova în Uniunea Europeană și facilitarea procesului de soluționare a problemei transnistrene în contextul europeanizării țării. APE a fost constituită în toamna anului 2004 de un grup proeminent de experți locali, personalități publice, de foști oficiali guvernamentali și diplomați de rang înalt, toți fiind animați de dorința de a contribui cu bogata lor experiență și expertiză la formularea și promovarea de către Republica Moldova a unei politici externe coerente, credibile și eficiente.

"**Asociația Obștească Asociația Reporterilor „NORD-MEDIA”** este fondatoarea portalului de știri www.nordnews.md, o asociație neguvernamentală, non-profit și neafiliată politic. Echipa redacțională are o experiență bogată în profesarea diverselor genuri ale jurnalismului: presă scrisă, online, TV și radio. Astfel, jurnaliștii portalului sunt capabili să promoveze libertatea de exprimare și interesele cetățenilor Republicii Moldova pe plan regional, național și internațional. Noi suntem deținătorii "Premiul European Pentru Societatea Civilă" și Premiul "Jurnaliștii anului 2019" Categoria Editorial, ediția a-25-a.

Zonadesecuritate.md este prima platformă din Republica Moldova creată pentru a reflecta situația din Zona de Securitate și regiunea transnistreană. Milităm pe respectarea drepturilor omului și asigurarea accesului la informații de interes public în stânga Nistrului. Mediatizăm și monitorizăm situația respectării drepturilor omului din ZS, dar și în regiunea transnistreană, unde locuiesc peste 350 de mii de cetățeni moldoveni. Un alt subiect cheie este reflectarea situației neclare cu așa-zisa "frontieră administrativă". Ne focusăm atenția și pe localitățile limitrofe de pe malul stâng și drept al Nistrului.

Centrul European „Pro-Europa” din Comrat a fost înregistrat la 01/25/2012. Centrul European „Pro-Europa” din Comrat își aduce contribuția la dezvoltarea societății civile găgăuze prin servicii de informare și consultanță, suport tehnic și instituțional, dezvoltarea și aprofundarea colaborării dintre autoritățile publice locale, organizațiile neguvernamentale și instituțiile mass-media în soluționarea problemelor comunităților locale și dezvoltarea voluntariatului în regiune.

Monitorul Politicii de Securitate și Apărare este realizat în cadrul proiectului "Consolidarea angajamentului societății civile în protecția securității naționale sub noile amenințări hibride" implementat de către APE în parteneriat cu Nord News, Centrul European „Pro-Europa” din Comrat și Zona de Securitate, finanțat printr-un grant al Institutului pentru Raportare despre Război și Pace (IWPR) cu suportul Biroului pentru relații Externe, Commonwealth și Dezvoltare (FCDO). Opiniile, constatările și concluziile menționate aparțin autorilor și nu reflectă neapărat viziunea IWPR și Biroului pentru relații Externe, Commonwealth și Dezvoltare (FCDO).

Pentru mai multă informație accesează www.ape.md